

לרפואת דבורה בת תרצה שושנה

תרומות - פרק עשירי

משנת רפאל - רצא

מן הזרע בלבד, וְאִינוּ צָרִיךְ לְהַפְרִישׁ אֶת הָעֵץ -
על העץ של התלתן, אף על פי שטעם עצו ופריו
שווה. אִם הַפְרִישׁ אף מן העץ לפני הכתישה, לֹא
יֵאמָר: אֶכְתוֹשׁ - אחבוט את הזרע מהשרביטים,
וְאֵטוּל אֶת הָעֵץ לַעֲצָמִי וְאֶתֵּן אֶת הַזֶּרַע בִּלְבַד
לכהן, אֲלֹא נוֹתֵן הָעֵץ עִם הַזֶּרַע שהואיל וקרא
שם תרומה על העץ - יתגנו לכהן:

משנה ז

זִיתֵי חֲלִין שֶׁכָּבְשָׁן בְּמֵי מֶלַח אוּ בְּחֹמוֹץ עִם זֵיתֵי
תְּרוּמָה, בֵּין שֶׁכַּבֵּשׁ פְּצוּעֵי - זֵיתִים בְּקוּעִים אוּ
מְרוֹסְקִים שֶׁל חֲלִין עִם פְּצוּעֵי תְּרוּמָה, פְּצוּעֵי
חֲלִין עִם שְׁלֵמֵי - זֵיתִים שְׁלֵמִים שֶׁל תְּרוּמָה, אוּ
בְּמֵי תְּרוּמָה - מֵיִם שֶׁכַּבְּשׁוּ בֵּהֶם זֵיתֵי תְּרוּמָה -
אֲסוּר לָזֶר לֵאכּוֹל אֶת הַזֵּיתִים הַכְּבוּשִׁים, הוּאִיל וּסְפָגוּ
מִזֵּיתֵי אוּ מִמֵּי הַתְּרוּמָה. אֲבָל שְׁלֵמֵי חֲלִין עִם
פְּצוּעֵי תְּרוּמָה - מִתָּר בְּאֵכִילָה לְזֵרִים, שֶׁאִין
הַזֵּיתִים הַשְּׁלֵמִים בּוֹלְעִים טַעַם הַתְּרוּמָה:

משנה ח

דָּג טָמֵא שֶׁכָּבְשׁוּ בְּמֶלַח עִם דָּג טָהוֹר, כִּךְ דִּינוֹ
שֶׁל הַצִּיר הַיּוֹצֵא מִמֶּנּוּ: כָּל גֶּרֶב - מִיֵּן כְּלֵי חֶרֶס
שֶׁכּוּבְשִׁים בּוֹ דָּגִים, אִם נִכְבַּשׁ דָּג טָמֵא עִם הַרְבֵּה דָּגִים
טְהוּרִים בְּגֶרֶב שֶׁהוּא מְחֻזֵּק סָאתִים, אִם יֵשׁ בּוֹ
- בְּגֶרֶב מְשֻׁקֵּל עֲשָׂרָה זָוֹ בִּיהוּדָה, שֶׁהֵן חֲמִשׁ
סְלָעִים בְּגִלְגִּיל - שֶׁל דָּג טָמֵא וְכֹל הַשָּׂאֵר צִיר דָּג
טְהוֹר, וְנִמְצָא צִיר שֶׁל דָּג טָמֵא 1/960 מֵהַצִּיר
שֶׁבְּגֶרֶב³¹ - צִירוֹ - כֹּל הַצִּיר שֶׁבְּגֶרֶב אֲסוּר מִחֲמַת
הַצִּיר שֶׁל הַדָּג הַטָּמֵא. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: אִם יֵשׁ
בְּגֶרֶב שִׁיעוּר שֶׁל רְבִיעִית הַלּוֹג צִיר דָּג טָמֵא
בְּסָאתִים - בְּגֶרֶב הַמְּחֻזֵּק סָאתִים, וְהוּא 1/192 - הַצִּיר אֲסוּר. וְרַבִּי יוֹסִי אָמַר:

ר' עובדיה מברטנורא

ובאומד הדעת: ואינו צריך להפריש את העץ. ואע"פ שטעם עצו ופריו שוין: ואם הפריש. קודם כתישה, אינו יכול לכתוש ולהפריש מן הזרע וישאר העץ לעצמו, דכיון שקרא עליו שם תרומה צריך ליתנו לכהן: ז שכבשן עם זיתי תרומה. דרך זיתים לכבשן במים ובמלח, וכשזיתי חולין פצועין דהיינו כתושים או מרוסקים בולעים מזיתי תרומה אף אם זיתי תרומה הם שלימים. ואף אם כבשן במים שנכבשו בהן זיתי תרומה אסור: אבל שלימי חולין. כשזיתי חולין שלימין, אף אם כבשן עם זיתי [תרומה] פצועין אין בולעין מהן: ח גרב. חבית: כל גרב שהוא מחזיק סאתים. אם נכבש דג טמא עם הרבה דגים טהורים בתוך חבית והחבית מחזיק סאתים, ויש מציר דג טמא משקל עשרה זוזים של יהודה, שהם חמש סלעים של גליל, וכל השאר ציר דג טהור, שנמצא ציר של דג טמא אחד מתשע מאות וששים של דג טהור, אסור. ואם היה הציר של דג טמא פחות מכן, מותר: רבי יהודה אומר רביעית לסאתים. כשיהיה רביעית לוג של ציר טמא בתוך סאתים של טהור אסור הכל, פחות מכן מותר.

בְּסָאתִים - בְּגֶרֶב הַמְּחֻזֵּק סָאתִים, וְהוּא 1/192 - הַצִּיר אֲסוּר. וְרַבִּי יוֹסִי אָמַר:

ביאורים והרחבות

31. שהרי הסאה ששה קבים, והקב ארבעה לוגים, והלוג שתי ליטרות, והליטרא מאה זוז (כ-440 גרם). ונמצא שבסאתיים יש 9,600 זוז. עשרה זוז של דג טמא בתוך סאתיים דג טהור הם 1/960.

ר' עובדיה מברטנורא
 ושיעור זה הוא קרוב למאמים.
 ואף על גב דר"י סבר מין במינו
 לא בטיל, שאני ציר דזיעה
 בעלמא הוא ואין איסורו אלא
 מדרבנן, לכך א"ר יהודה דבטל
 בקרוב למאמים: ורבי יוסי
 אומר. דבטל בט"ז. והלכתא
 דציר בטל ביותר מאלף, אם יש
 יותר מאלף מדג טהור ואחד
 מדג טמא הכל מותר, ואם לאו
 הכל אסור: ט לא פסלו את
 צירן. דהקלו בציר של חגבים
 טמאים שאינו אוסר, מפני
 שאין להם דם ואינו אלא
 לחלוחית בעלמא: שהוא טהור.
 לא מבעיא דאינו אוסר את
 תערובתו אלא הוא עצמו טהור.
 והלכה כעדותו של רבי צדוק:
 י כל הנכבשים זה עם זה.
 ירקות חולין שנכבשו עם ירקות
 של תרומה, אין התרומה
 אוסרת את החולין: חוץ מן
 החסית. שום ולוף ובצל וכרתי
 קרויים חסית, דאגב חורפיהו
 יהבי טעמא בכל מידי דנכבשין
 עמהו. וכשהן של תרומה
 אוסרים בין ירק בין חסית של
 חולין. ושאר ירקות של תרומה
 אינן אוסרים כשהן נכבשים,
 אבל מבושלים או נשלקים
 אוסרים: יא רבי יוסי אומר
 כל הנשלקים עם התרדים

אם הדג הטמא שבגרב הוא **אֶחָד מִיְשֵׁשָׁה עֶשֶׂר בּו**
 הציר אסור. פחות מכך - בטל, וכל הציר מותר:

משנה ט

חֲגָבִים טְמֵאִים שְׁנִכְבְּשׁוּ עִם חֲגָבִים טְהוּרִים -
לֹא פָּסְלוּ החגבים הטמאים, על ידי הציר היוצא
 מהם **אֶת צִירָם** של התערובת, לפי שאינו דם אלא
 לחלוחית בעלמא. אך ציר חגבים טמאים בפני עצמו
 אסור.

הַעֵיד רַבִּי צְדוֹק* בפני בית הדין שביבנה **עַל צִיר**
חֲגָבִים טְמֵאִים בפני עצמו, ללא תערובת, **שֶׁהוּא**
טְהוּר ואינו אסור:

משנה י

כָּל הַנִּכְבְּשִׁים זֶה עִם זֶה כגון ירקות תרומה עם
 ירקות חולין **מְתָרִים** הירקות של חולין לזרים, שאין
 ירקות התרומה אוסרים **אֶלֶּא** הנכבשים **עִם**
הַחֲסִית - היינו ירקות ממיני הבצלים, שהם חריפים
 ונותנים טעמם בכל ירק הנכבש עמם. ולכן הכובש
חֲסִית שֶׁל חָלִין עִם חֲסִית שֶׁל תְּרוּמָה הנותנים
 טעם זה בזה, או **יֶרֶק שֶׁל חָלִין עִם חֲסִית שֶׁל**
תְּרוּמָה - **אֲסוּר** הכבוש לזרים, שהחסית של
 תרומה נותנת טעם בחולין. **אֲבָל חֲסִית שֶׁל חָלִין**
עִם יֶרֶק שֶׁל תְּרוּמָה - **מְתָר** שירקות התרומה
 בולעים מטעם החולין, אבל אינם נותנים טעם
 בחולין:

משנה יא

רַבִּי יוֹסִי אֹמֵר: **כָּל הִירְקוֹת שֶׁל חוֹלִין הַנְּשָׁלְקִים**
 - שהתבשלו **עִם הַתְּרֵדִים** של תרומה - **אֲסוּרִים** באכילה לזרים, **מִפְּנֵי שֶׁהֵם**

רבי צדוק

שני תנאים היו בשם רבי צדוק. ייתכן והתנא במשנתנו הוא השני מביניהם, בדור השני של חכמי יבנה.
 (לתולדות הראשון ראה פסחים ז, ב). בנו המפורסם היה רבי אלעזר ב"ר צדוק. דבריו מופיעים עשרות
 פעמים במשנה. גרסינן באבות (ד, ה) על התורה: **רַבִּי צְדוֹק אֹמֵר:** **אֵל תַּעֲשֶׂם עֵטָרָה לְהַתְּגַדֵּל בָּהֶם, וְלֹא**
קָרַדְם לְחַפּוֹר בָּהֶם. מכל מקום, אין לנו הרבה מידע עליו.